

HET BESTE UIT
TWEE WERELDEN

Nusantara's voetbalheld

'JE MAG TOCH WEL WAT LOL HEBBEN?'

DOOR PETER HUIJS, BTH-THINKPICTURES

Nederland telt een kleine 375.000 mensen met Indische wortels. Veel van die *roots* verbergen unieke verhalen, niet zelden drama's, maar ook vreugdevolle herinneringen. Het zijn deze mensen, uit de Archipel of de West afkomstig, en hun nazaten, die de directe doelgroep van Nusantara vormen. En voor ieder die Nusantara weet te vinden, biedt de instelling een persoonlijk, cultuurspecifiek zorgleefplan. Daarbij maakt het niet uit of zij 'thuis bij Nusantara' zijn, dan wel of 'Nusantara thuis bij hen' is. Intramuraal én extramuraal dus. Hoe dan ook, de instelling helpt waar het maar kan de 'huisgenoot van Nusantara' zijn eigen zorg op maat te laten bepalen, zijn eigen leven in waardigheid en trots te plannen, en zelf vast te stellen welke zorg hij of zij wil afnemen of nodig heeft.

De trots schuilt in de levensverhalen van iedere individuele medebewoner, en de waardigheid komt tot uiting in de levensvragen die, zeker op oudere leeftijd, een grote rol gaan spelen en vaak teruggrijpen op perioden die lang geleden plaatsvonden. Daar wordt naar geluisterd bij Nusantara. Een recent rapport

DE OUDE HEITINGA HEEFT ZIJN KLEINZON JOHNNY BEST VAAK OP ZIJN KOP GEGEVEN, TOEN DEZE ALS PUBER WEL EENS EEN STREEK UITHAALDE.

van het initiatief Waardigheid en Trots (van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport VWS) dat in juni van dit jaar verscheen, stelt dat de kennis die Nusantara opdoet ook buiten de 'muren van instelling' beschikbaar dient te komen. Dat is een maatschappelijk belang. Daarbij staat de wens van de medebewoners voorop om zo veel mogelijk in de eigen omgeving zorg en ondersteuning te krijgen. Mede om deze redenen 'neemt Nusantara de uitdaging aan om waar mogelijk cliënten [...] te ondersteunen om de zorg zoveel waar mogelijk in de eigen omgeving te bieden.' En dat doet Nusantara bovenregionaal. Mensen die dat willen en graag wonen in een omgeving die hun eigen cultuur en levenswaarden respecteert, zijn welkom in de drie locaties

van de instelling. En bovendien onderzoekt Nusantara momenteel of zij met haar expertise naar de cliënten toe kan komen – door lokale woonvormen (of aanleunwoningen) en wijkverpleging aan te gaan bieden, zodat men zoveel mogelijk in de eigen omgeving kan blijven wonen.

In het geval van mijnheer Heitinga kon dat niet. Hij kon door omstandigheden niet meer thuis wonen en is naar Apeldoorn verhuisd. Hij is de grootvader van voetbalinternational Johnny Heitinga (Ajax, Atletico, Everton, Fulham, Hertha BSC en weer Ajax). Op zijn kamer in Rumah Saya (Ugchelen) hangt een supergrote foto van een trotse grootvader met een lachende Johnny, genomen bij een gelegenheid voor een goed doel. Komend van Alphen aan den Rijn, woont grootvader Heitinga nu in een locatie van Nusantara waar de instelling in de praktijk brengt wat ze zegt te bieden: zorg en aandacht voor ieders unieke persoonlijke geschiedenis. De oude Heitinga heeft zijn kleinzoon Johnny best vaak op zijn kop gegeven, toen deze als

puber wel eens een streek uithaalde. 'Het is natuurlijk zo', zegt hij, 'dat die jonge voetballers niet vaak de gelegenheid hadden om erop uit te gaan, maar daar moest hij bij mij niet mee aankomen. Dan praatte ik op hem in, dat hij aan zijn carrière en aan voetbal moest denken. Maar het is een goeie jongen, hoor. Zelf was ik wel anders. Wij woonden in Djakarta – dan ging ik uit, en als ik thuiskwam liep mijn vader voor de deur heen en weer op de stoep: "Waar ben je geweest? Wat heb je uitgespookt?" Maar ik zei: "Vader, ik kan toch niet bij u thuis blijven? Mijn vrienden, zij zitten daar en hebben plezier." Het was een gezellige tijd. Je kon altijd wel dansen, en de meisjes, die wilden wel, want bijna alle jongens waren weg, natuurlijk. Ja, je moest toch wel een beetje lol maken, niet?'

Nu heeft Johnny het voetballen niet van een vreemde. Heitinga senior was zelf ook sportief. 'Ja', zegt hij, 'je was in het leger en je moest er sporten. Je kon er zwemmen, er was een tennisclub. Maar ik had plezier in voetballen, en kon het ook wel.'

Heitinga senior werd keeper in het trotse elftal van het Koninklijk Nederlandse Indonesische Leger, het KNIL. Het was verbindend, en cultuuroverstijgend bovendien. 'We speelden een toernooi, we hadden ook wat Hollandse jongens erin, en toen we dat toernooi wonnen zei de sergeant: "Nou jullie hebben gewonnen, komen jullie allemaal naar mijn huis, dan gaan we nasi goreng maken!" Het was een leuke tijd en ik hield wel van een beetje reuring. Kreeg ik weer licht arrest, mocht je er niet uit. Waarom? Ik weet het niet meer. Een keer kreeg ik een week streng. Om niets, hoor. Moest je de cel in, terwijl je makkers de stad in gingen. Kwamen ze na afloop onder mijn raam in geuren en kleuren vertellen hoe lekker dit was, en dat, alles wat ze gegeten hadden! Dat zijn dan je vrienden...'

'Die tijd was zo anders. Na mijn diensttijd vroegen ze of ik wilde bijtekenen. Ach, ik wilde wel blijven, op voorwaarde dat ik in een stad zou worden gelegerd. Maar toen het puntje bij paaltje kwam, wilden ze me naar Palembang op Sumatra sturen. "Dat was niet de afspraak",

zei ik, maar ze wilden het niet veranderen. Nou, en toen ben ik eruit gegaan. Na de oorlog waren we blij dat we bevrijd waren, maar onze vreugde bleek van korte duur. Indonesia wierp het Nederlandse juk af en verklaarde zich onafhankelijk. Al gauw werden wij, Indische Nederlanders, vastgezet in de kampwijk in Batavia. Later bleef ik werken voor Nederlandse bedrijven. Tot op een dag de zaak werd overgenomen door het leger en er een luitenant de baas werd. Ik mocht er wel blijven werken, maar dan moest ik Indonesiër worden, iets wat ik niet wilde – want veel van mijn familie zat al in Nederland. Dus moest ik vertrekken. Wij zijn in 1958 met de laatste 35 duizend Indische Nederlanders uit Indonesië naar Nederland gepatriëerd, als afsluiting van de dekolonisatie die al kort na de Tweede Wereldoorlog op gang was gekomen. In Ommen kwamen we terecht in een pension. Ik kreeg het aanbod om me om te scholen en men vroeg mij wat ik graag wilde worden. Ik zei: elektricien – maar dat kon daar niet. En zo ben ik naar Scheveningen gegaan, waar ik op een fabriek kwam

BEZOEK ONZE VOLLEDIG VERNIEUWDE SITE: WWW.NUSANTARA.NL

te werken. Op een gegeven moment zei een ambtenaar me dat er een woning vrijkwam in Ter Aar (een plaats in de gemeente Nieuwkoop) omdat de man waarvoor die bestemd was naar Amerika ging emigreren. Daar ontmoette ik bij het voetbal een vriend, die voor me regelde dat ik bij de PTT kon komen te werken en zo werd ik postbode. Dat heb ik tot mijn zestigste gedaan, tot ik er in 1987 vervroegd uit kon. Want het is toch zwaar werk: iedere dag weer, door weer en wind, postbode zijn.

Totdat mijn vrouw stierf heb ik in Ter Aar gewoond. Ik leerde haar in 1948 kennen in Bandoeng, hoewel zij van het eiland Billiton kwam, tussen Sumatra en Borneo. In de oorlog was zij naar Djakarta vertrokken, maar haar vader kon toen niet mee. Hij was opzichter en werkte bij de Ertsfabrieken van de Billiton Maatschappij. Hij moest nog op het eiland blijven om de boel onklaar te maken. Op het moment dat hij uiteindelijk scheep ging, is de boot waarop hij voer getorpedeerd en er nooit

meer iets van hem teruggevonden. Zij was een jaar of twaalf toen, vreselijk vroeg om je vader te verliezen.

Toen ze overleden was, ben ik eerst naar Alphen aan den Rijn verhuisd, naar een serviceflat. Een tijdje geleden ben ik gevallen en moest ik naar het ziekenhuis, waar ik een bacterie opliep. Ik kon wel naar huis, maar dan moest ik verzorgd worden. Mijn zoon heeft overal gekeken, maar iemand aan huis om mij te verzorgen, dat wordt veel te duur. En toen kon ik hier naartoe. Het is hier wel fijn. Ik probeer wel eens een grapje uit met de andere bewoners, die soms de weg kwijt zijn. Dan krijg ik een standje van de verpleegsters, die zeggen: "Mijnheer Heitinga, u weet toch dat ze ziek zijn?" Maar ik zeg: "Ja, natuurlijk weet ik dat, maar ik mag toch wel wat zeggen?" Ik beledig niemand hoor. En soms begrijpen ze het en gaan ze ook lachen.

'Nou, u bent wel direct, mijnheer Heitinga.'

'Ik ben altijd direct; zo houd je het 't langste vol. En je mag toch wel wat lol hebben?' •

'IK PROBEER WEL EENS EEN GRAPJE UIT MET DE ANDERE BEWONERS, DIE SOMS DE WEG KWIJT ZIJN. DAN KRIJG IK EEN STANDJE VAN DE VERPLEEGSTERS'

PATRIA
Ceintuurbaan 281
1402 HM Bussum
T (035) 6926111

RUMAH MELATI
Raemdonckstraat 76
1336 AL Almere
T (036) 529 62 97

RUMAH SAYA
Klein Hattem 34
7339 HJ Ugchelen
T (055) 534 00 10

HET BESTE UIT
TWEË WERELDEN

INDISCHE GASTVRIJHEID IS VANZELFSPREKEND

Zoekt u voor uzelf of voor familie een plek waar de verzorgers het leven en behoeften van ouderen echt kennen en begrijpen? Zoekt u een thuis waar het respect, de kwaliteit en het persoonlijk aspect meetellen?

U vindt dit in onze woonzorg- en verpleeghuiscentra. Wij leveren professionele intramurale en extramurale zorg vanuit de Indische achtergrond en cultuur. Vanzelfsprekend op basis van persoonlijke invulling en vrijheid om eigen keuzes te maken voor uw dagindeling. Met aandacht en ruimte voor herinneringen en activiteiten aan Nederlands-Indië.

Bij Nusantara vindt u de gezelligheid en saamhorigheid van de Indische gemeenschap. Spontaneïteit en gastvrijheid, 'net als thuis', waar de familiesfeer duidelijk tot uitdrukking komt.

U ruikt, proeft, voelt en hoort het voormalig Nederlands-Indië, die herinneringen van vroeger doen herleven. Dit alles vindt u terug in de activiteiten die wij organiseren, zoals muziek & dans, kumpulan en makan-activiteiten.

BENT U GEÏNTERESSEERD?
Bel ons op telefoonnummer (055) 534 00 10 of stuur een e-mail info@nusantara.nl.

Ja,
ik word
abonnee!

12 x moesson voor €

47,65

én krijg het prachtige kookboek *Zoals alleen oma dat kan* cadeau!*

*Deze aanbieding geldt zolang de voorraad strekt, alleen voor postadressen in Nederland en als u het afgelopen jaar geen abonnee geweest bent.

Bloemlezing columns en cartoons POIRRIÉ'S PERIKELEN

Nu te bestellen! De langverwachte bloemlezing van Moesson-icoon Jack Poirrié. Al meer dan 40 jaar is Jack Poirrié (Batoeradjja, 1926) cartoonist en columnist voor het Indische maandblad *Moesson*. Om Jack konden we lachen en door Jack konden we al die jaren ook om onszelf lachen.

Nu te bestellen!
€20,-

(excl. € 2,- verzendkosten).

Bestellen? Ga naar www.moesson.nl/shop of maak 22 euro over op IBAN-nummer: NL77INGB 0000 006685 ten name van *Moesson* en onder vermelding van Jack Poirrié. Vergeet niet uw adresgegevens apart te vermelden!

NU VERKRIJGBAAR:

Eugenie

met haar soesa, haar wel en wee en alledaagse beslomeringen

YVONNE GROENEVELD

In dit boek zijn de eerste dertig verhalen opgetekend over alledaagse belevenissen verteld en geschreven door Tante Eus! Yvonne Groeneveld. De verhalen waren ook te horen op Indo Radio en staan nu op een USB-stick. U kunt deze bestellen en beluisteren.

Voor info: www.yvonnegroeneveld.nl

Boek: € 16,50 + verzendkosten € 3,50
USB-stick: € 9,95 + verzendkosten € 2,60
Het boek en de USB stick tezamen € 22,50
(Korting € 3,95) + verzendkosten € 3,50
Gelieve het bedrag over te maken op
IBAN NL54 INGB 0003781369 t.n.v.:
Y. Groeneveld | Bosch en Duin